

Розділ III. РЕЦЕНЗІЇ, ОГЛЯДИ, ПОВІДОМЛЕННЯ

Part III. SUMMARIES, REVIEWS, REPORTS

УДК 82-32:008

КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКІ НАДБАННЯ ХМЕЛЬНИЧЧИНИ (ТВОРЧИСТЬ ПЕТРА МАЛІША)

Дем'янюк Марія Борисівна – кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародної комунікації та політології,
Хмельницький національний університет, м. Хмельницький
<https://orcid.org/0000-0002-2107-643X>
<https://doi.org/10.35619/ucpmk.vi42.570>
demyanyuk70@ukr.net

Наведено огляд творчого доробку відомого подільського письменника Петра Івановича Маліша, у якому вагоме місце належить осмисленню власної історії, критиці імперських міфів, аналізу складного шляху державотворення, оспівуванню непоборного духу жертвності за свободу, що і є тим Символічним, з яким асоціюються категорії «український народ», «українська нація». Розглянуто збірку «Московська брехня», у якій зібрано публіцистико-аналітичні матеріали, нищівні щодо міфів і догм, створених кремлівською пропагандою протягом останніх 300 років. Проаналізовано книгу П. Маліша «Блаженні та грішні», до складу якої увійшли прозові мініатюри, новели та оповідання, що спонукають до пошуків істинних, справжніх сенсів у житті людини. Виявлено, що вищезазначені книги хоча й різняться своєю жанровою палітрою, проте є співзвучними за своїм тематичним наповненням, адже вони поєднанні лейтмотивом нездоланної сили українського народу, що ґрунтується на любові та пошані до рідної землі. Підкреслено, що тематичний діапазон творчого доробку П. Маліша є надзвичайно актуальним у наш час. Його творчість долає межі хронотопу і є цінним здобутком культурно-мистецького життя Поділля.

Ключові слова: Петро Маліш, Поділля, «Московська брехня», «Блаженні та грішні», кремлівські міфи, пошуки правди, духовні цінності, Символічне.

Постановка проблеми. Літературний доробок подільського письменника – члена НСП України, голови Хмельницької облорганізації НСП України Петра Івановича Маліша є вагомим здобутком у культурному житті Хмельниччини. Його творчість завжди актуальна. Зосереджуючи увагу на певних подіях конкретного історичного періоду, він майстерно виводить тематику своїх творів за хронологічні межі. Його творчість можна назвати всеохоплюючою і за поставленою проблематикою, і за широкою читацькою аудиторією. На даний час, попри високий читацький інтерес, літературно-мистецький здобуток П. Маліша не є достатньо вивченим. Тому, беручи до уваги популярність його творів, доцільним є розширення й поглиблення наукових розвідок у цьому напрямі.

Останні дослідження та публікації. Творчість П. Маліша є яскравим літературно-мистецьким явищем сьогодення. «Він завжди там, де цікаво, і там, де потрібно бути. І коли заявляємо (і доречно), що газета живе один день, то окремі публікації, написані вправною рукою й об'єктивно, правдиво віддзеркалюють вагомні реалії буття, були і залишаються злободенними. Для його пера характерні оціночно-фактологічна доказовість, узагальнення, полемічність, повнота обґрунтування тієї чи іншої тези», – пише М. Романюк, доктор історичних наук, професор, директор Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України [4].

Відомий поет П. Гірник, лауреат Національної премії України ім. Т. Шевченка, також ділиться власними думками щодо творчості Петра Івановича: «Є на світі люди, які обмежуючи своє власне, ідуть самостійно. наопащ, і у безвість. Коли родина потім, а честь – назавжди. До таких рідкісних людей козацької вдачі належить і Петро Маліш. Людина, котра не боїться, яка пише правду про сучасне і про минуле. Як би це не було важко і страшно. Але не для його душі. Світлої і зболеної. Його книжки-одкровення про Великий терор на Поділлі і в Україні – це документальна, велика і гірка праця, і правда. Бо і сам він, як і більшість із нас, вижив випадково. Бо є і був просто українцем. Тобто ворогом тоталітарної системи» [2]. А. Радецька, поетеса, письменниця, літературний критик у рецензії «Дорога до світла» на книгу П. Маліша «Блаженні та грішні» акцентує увагу на духовному вимірі його творчості. Внутрішні перипетії, пошуки, питання вибору притаманні новелістиці Петра Івановича [5].

Мета статті – дослідити творчий здобуток Петра Івановича Маліша. До завдань можна віднести наступне: на прикладі аналізу його книг «Московська брехня» і «Блаженні та грішні» показати

широту тематичного діапазону питань, які підіймає митець у своїй творчості, своєрідність його творчого стилю, актуальність його творів, що долають межі хронотопу та підкреслити, що творчість П. Маліша є цінним культурно-мистецьким надбанням Хмельниччини.

П. Маліш народився 27 січня 1953 р. у смт. Меденичі Дрогобицького р-ну Львівської обл. Відомий прозаїк, публіцист. Автор 12 книг, серед яких: «Підпиралася золотою тростиною» (1995 р.), «Печаль месника» (1996 р.), «Сиділа високо крикуха» (1999 р.), «Осічка» (2006 р.), «Чому вовк без сорочки» (2008 р.), чотирикнижка «Розгул червоного диявола» (2008 р.), «Розгул диявола триває» (2011 р.), «СТАЛІНоїди» (2013 р.), «Безкровний серпень : червень, липень, серпень 1938 року» (2017 р.), «Блаженні та грішні» (2020 р.). Голова Хмельницької обласної організації НСПУ з 2017 р. Петро Іванович – лауреат премій: «За подвижництво у державотворенні» ім. Я. Гальчевського (2004 р.), міської літературної ім. Б. Хмельницького (2007 р.), регіональної «Скарби землі Болохівської» (2010 р.), Хмельницької міської премії ім. М. Орловського (2011 р.), обласної премії ім. Д. Прилюка за кращу публіцистичну роботу в галузі журналістики (2015 р.). Нагороджений медаллю «Будівничий України» (2001 р.) Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка, Золотою медаллю української журналістики (2014 р.).

В. Горбатюк, відомий український письменник, що також мешкає у м. Хмельницький, аналізуючи творчість П. Маліша, зазначає: «У творчому доробку – казки та оповідання для дітей, історичні новели-легенди, публіцистичні та документальні твори. Зокрема, у трьох історико-публіцистичних книгах, які отримали схвальні відгуки у місцевій та всеукраїнській пресі, розкрито великий терор на Хмельниччині, людиноненависницьку суть сталінізму та комуністичної системи» [6]. Прикметно, що ця тема є ключовою у творчому доробку Петра Івановича. У своїх дослідженнях і публіцистичних роздумах автор висвітлює Великий терор у червні-серпні 1938 р., переконливо доводить на архівних, історичних і літературних джерелах, що для України В. Ленін – геній зла, не «найлюдяніша людина», а нелюд, тиран і злочинець. Аналізуючи спадщину «великого теоретика» у книзі «Безкровний серпень: червень, липень, серпень 1938 року» автор розглядає національне питання, насильницьку радянізацію. З оцінок авторитетних істориків, політичних лідерів, філософів та митців постає правдивий образ вождя російської революції, детально розглядається процес його падіння як ідола тоталітарного режиму в свідомості мас.

Книга «Московська брехня» вражає буквально з першої сторінки, адже епіграфом до книги обрано слова С. Караванського – поета, мовознавця, учасника визвольного руху, дисидента, багатолітнього в'язня концтаборів в СРСР:

Кинути слово, щоб бомбою стало!

Кинути слово, щоб душі трясло!

Кинути слово, щоб всіх хвилювало!

Кинути слово – моє ремесло!

Адже ця книга – Слово – правдиве вираження тих почуттів, які палахкотять в душі автора, того болю, котрий не дає спокою, тієї жаги правди, що змушує невтомно боротися зі злом тим засобом, який Господь вклав у руку автора, пером. І вже не лише автор дошукується правди, а й кожен читач залучений до цього процесу.

Доречно підкреслити, що «Пошук українського слова або Боротьба за національне «я» – одна зі знаних праць Святослава Йосиповича розпочинається з питання «Коли це почалося?». Утім, це питання залишається актуальним й дотепер. І відповіді на нього намагається П. Маліш у книзі «Московська брехня», оскільки тут йде мова про привласнення Росією історії України-Руси. «...Росія далека від демократії, як небо від Землі. Росія далека від цінностей Європи й Америки, від цінностей справедливості, гуманізму й верховенства права...», – писав С. Караванський, будучи в еміграції, – «...Росія розколює Європу. Європейці, будьте пильні!». Уся книга журналіста, письменника П. Маліша є підтвердженням цих слів. Доречно лише зазначити, що акцентує він увагу й на тому, що Росія розколює Україну і закликає нас, українців, пильнувати свою країну, свою історію, слово, боронити власну гідність та свободу від безпідставних зазіхань «старшого брата».

Книга «Московська брехня» містить 21 науково-публіцистичну розвідку, раніше оприлюднені у пресі, зокрема, на сторінках Хмельницької обласної газети «Подільські вісті» протягом надзвичайно складних для України років – в умовах гібридної війни, першочерговою складовою якої є інформаційна війна. «Змова проти правди», – промовиста назва нариса, який відкриває книгу, де йдеться про те, що жертвою цієї війни є також і обдурений російський народ, який всотує в себе нісенітницю, що транслюються з Кремля. І робиться це усвідомлено, в потужній агресивній формі. Хіба ж можна у світлі останніх подій говорити про спільну колиску трьох братніх народів... і чи не виглядає це блюзнірством щодо пам'яті тих, хто віддав своє життя за неьку-Україну? Ця історико-публіцистична розвідка переконливо доводить, що спільна колиска – то лише міф, який «луснув безповоротно», яскравим підтвердженням чому є наше сьогодні.

Диву даєшся, коли читаєш про успадковані століттями шовіністичні завойовницькі наміри Росії і не лише щодо України, але й стосовно інших територій світу, викладені, зокрема, в «Заповіті Петра Великого», про шовіністичні наміри декабристів, висвітлені у програмі П. Пестеля. Всю глибочинь безумства загарбницьких планів Росії демонструє наведений автором факт існування таємної доповідної записки П. Бадмаєва, у якій він закликає царя Миколу II приєднати до Росії Китай, Тибет і Монголію, наказу Троцького про військовий похід на Варшаву, його план захоплення Індії тощо. Усі ці факти є симптоматичними проявами тієї хвороби, яку один із російських журналістів назвав «класичним ідіотизмом».

Прикметно, що у своїх історико-публіцистичних розвідках П. Маліш здійснює всебічний аналіз певних історичних фактів, подій, беручи до уваги як і праці вітчизняних учених, так і доробки деяких російських науковців. Приміром, цитовані «Історія України-Руси» в 11 т. М. Грушевського, «Публіцистика революційної доби (1917–1920 рр.) С. Єфремова, «Конспект історії України» М. Брайчевського, праці М. Костомарова «Дві руські народності», Я. Гальчевського «Проти червоних окупантів» тощо, а також Н. Карамзіна «Предание веков», В. Ключевського «Сочинение в девяти томах», С. Солов'єва «Сочинение. История России с древнейших времен» тощо. Автор говорить й про те, що не всі російські науковці досліджують історію у визначеному путінською ідеологією дискурсі: є і ті, які небезпідставно дивувалися химерним вигадкам «творців» такої історії, зокрема О. Єфименко, О. Толстой, Е. Лїїна та ін.

П. Маліш науково обґрунтовує, що Київська Русь – спадщина України, княгиня Ольга не «великая правительница Рассеї», а Руська князівна, що походить родом із болгарської правлячої династії; князь Святослав, який є символом мужності й нескореності українців, жодним чином не може вважатися величним полководцем Великоросії Х–ХVI ст., прообразом могутності Росії та її завойовницьких амбіцій, а князь Володимир Великий не мав жодного відношення до Москви, адже його життєвий шлях завершився ще до виникнення Московії. Анна Ярославівна – королева Франції не «русская Анна», а відома киянка, молодша донька Ярослава Мудрого, до якого, що є показовим, В. Путін ставиться не прихильно, що цілком зрозуміло, адже Київський князь славився винятковою мудрістю...

Книга є суголосною думці відомого письменника сучасності В. Шкляра. Він повсякчас наголошує, що у нас є один герой, якого ніхто не може вбити. «Вбили Петлюру, Коновальця, Шухевича, Бандеру. Але цього героя ніхто не зможе вбити, хоч він зазнав найбільше нападів зі всіх часів. Це – наша мова. Це той герой, який рятував націю». Цілком зрозуміло, що в книзі «Московська брехня» не могло не бути розділу про нашу мову, де автор чітким курсивом думок і доказів підкреслює – розвиток української мови відбувався цілковито самостійним і незалежним від білоруської та російської мов шляхом, що є предметом досліджень багатьох відомих мовознавців, зокрема І. Срезневського та А. Кримського. Показово, що сьогодні доведено – чимало українських слів та мовних коренів були поширеними ще у період розвитку культури Трипілля.

Вражає стаття «Літописи «дикої северной Руси», де йдеться про привласнення Росією неоціненого скарбу нашого народу, писемних пам'яток «Повість минулих літ», «Слово про закон і благодать», «Слово про Ігоровий похід», «Остромирів Євангеліє» тощо. Дозволю собі поділитися, досить болісні відчуття викликають ті рядки книги «Московська брехня», де йдеться про навмисне спотворення цього літературного-культурного надбання світового значення. Ці та інші факти засвідчують брехливість нав'язаних українцям Москвою міфів про «старшого брата» і «єдиний народ».

П. Маліш висвітлює також проблему корупції в Росії, проте справедливо зазначає, що стосується вона не лише Росії, але й української влади, оскільки це спадок пострадянської системи корумпованості. Він підкреслює, що основним капіталом влади є високий рівень довіри народу.

Зрештою, кожен читач має змогу перевірити свій власний барометр правди, пройшовши разом із П. Малішем шлях нелегкими сторінками української історії від минулого до сучасності.

У складних умовах гібридної війни з країною-агресором (книга написана у 2018 р., спеціальне благодійне видання для захисників України) автор закликає зберігати віру в перемогу. Адже любов до Матері-України, непереможний дух нашого народу є невід'ємною запорукою перемоги:

Ненавість, як і любов,
Має широкі крила –
Лише чорні.
Ллється вояцька кров,
Живить живих світлосила:
Ми – непоборні!

За словами автора передмови О. Тимошука, «Він (Маліш) не лише будує барикади з історичних документів і зводить захисні споруди з досконалих фактів, а й атакує, наступає, маневрує в

інформаційному просторі, завдає нищівних ударів, вперто й відважно викриваючи кремлівську облуду, яка отруєє свідомість українців...».

Збірка малої прози П. Івановича Маліша (2020 р.) «Блаженні та грішні» містить у собі 49 оповідань. Лейтмотив книги – пошуки людиною себе. Як пише автор: «Доріг у житті чимало. Людина прямує, спотикається, падає, підводиться, йде далі, шукаючи однієї. Щасливої. І знаходить її, що веде до Бога, до самореалізації самої себе». Людина в його книзі – духовний відшліфований Богом алмаз. Сама назва збірки промовиста, бо йдеться не лише про людей Блаженних та грішних, а й про те, що в кожному з нас живе Блаженне та грішне, і, можливо, ми приходимо у цей світ саме для того, щоб всупереч різноманітним перепонам якомога щільніше наблизитися саме до Блаженного світлого початку, плекати його у собі, ростити і, зрештою, взяти його з собою у невідомість, щоб постати з ним перед Богом. Саме тому оповідання П. Маліша долають межі хронотопу, адже вони всеохоплююче змальовують людину, її внутрішні пошуки, вибір. Безперечно, услід за автором потрапляємо в інший історичний розріз, переймаємося подіями з минулого. Та доречно зазначити, що заглиблення в історичні реалії України, яка вкотре у складній боротьбі виборює своє право «Бути», осучаснює твір. І це феномен, оскільки в новелах Петра Івановича історії з минулого осучаснені. Маємо констатувати й той факт, що усі нарації, розміщені в зазначеній книзі, мають символічний характер. Вони символізують діалектику внутрішнього світу людини, складні, а інколи й суперечливі пошуки правди. Для подальшого аналізу збірки доцільним є і використання методології засновника структурного психоаналізу Ж. Лакана, яка підкреслює величезну роль Слова як проявлення внутрішнього руху у площині Реального, Уявного, Символічного. Принагідно зазначимо, що читач П. Маліша не лише слідує за цим рухом, але й сам долучається до нього. Замислюється над тим, як би він чинив у подібній ситуації, і що є особисто для нього Реальним, а що – Уявним і, урешті, Символічним.

Книга «Блаженні та грішні» містить у собі 5 розділів: «Незабуте», «Перевтілення», «Образки», «Непомилувані та непокірні», «Людинолюбець». Перший розділ містить 8 новел, другий нараховує 9, третій – 16, четвертий – два твори, п'ятий – 14. Як бачимо, найбільш об'ємними є «Образки» та «Людинолюбець». «Образки», як пише автор: «...розсипи, підняті з життя». Це невеликі за обсягом нариси, намальовані з неабиякою художньою майстерністю. Читач, поза сумнівом, услід за автором милуватиметься ніченькою «дивницею», терплячим бузьком, сміливим горобцем, яблунькою, яка нагадає йому бабусю. Також він неодмінно порине у міркування про неймовірно потужну силу родової пам'яті, а це вже, виходячи з лаканівської тріади, площина Символічного, коли суб'єкт (родова пам'ять) не є Буттям-у-собі, чи Буттям-для-себе, а, швидше, «Буттям-для-інших». Виразно в образах звучать екзистенційні мотиви («Для правнучки», «Ніч як старість», «Ранок – хіба вечір?», «Два файли», «Розіпнутий», «Туга», «А дорога одна»), що, у свою чергу, спонукає до власних мандрів пошуку свого «Я» у площині лаканівської топіки.

Символічним є те, що завершується книга розділом «Людинолюбець». Тут містяться, як пише автор, «християнські оповідки». Цей розділ є символічним і в загальному значенні цього слова, і лаканівському розумінні. Адже ключовими термінами Символічного (за Лаканом) є заборона, закон, що підкреслює домінуючу позицію над Реальним (у попередніх дослідженнях автора цієї статті інтерпретується як Текст) та Уявним (у попередніх дослідженнях М. Дем'янюк інтерпретується як Читач [1]. І, загалом, головний момент лаканівської топіки – це взаємодія уявного як джерела суб'єктивно ілюзорного синтезування та символічного, яке являє собою сукупність об'єктивних механізмів мови й культури. Показово, що розпочинається розділок цитацією відомої представниці протестантського руху, ідейної реформаторки адвентизму Еллен Уайт: «Було б добре, якби ми щодня проводили одну годину в роздумах про життя Христа...Коли ми будемо таким чином розмірковувати про Його велику Жертву заради нас, наше довір'я до Нього ставатиме постійним, а любов – живою; ми цілковито сповнімося Його Духом. Якщо бажаємо врешті-решт бути спасеними, повинні засвоїти науку каяття і приниження біля підніжжя хреста» [3]. Усі без винятку нарації в «Людинолюбці» є життєвою інтерпретацією вищезазначених слів Е. Уайт. Життєва мудрість, доброта, любов пронизує ці оповідки. Сумує самотня старенька в новелі «Біль у білу заметіль», згадає минуле, сповідується хатній німоті. Та раптом колядка лунає під її вікном, зіграє серце, і вона тут у хатині біля різдвяної свічі долучається до тієї радісної новини, яка споконвіку і всюди підносить душу людини «Пречиста Діва Мати Сина породила...». Світлом наповнює серце перший промінь, який проник у яскиню і розбудив дитину (новела «Пришестя»). Замислює оповідь «Сталось», де читач через внутрішній монолог Ісуса долучається до прийняття важливого рішення. І стосується це не лише безпосередньо героя, але й усього майбутнього людства: «Не витерплю мук?» – «Я тебе не залишу» [3] – відлунням лягло на душу. Підвівся Ісус і мовив: «Мушу». «Світло – Його заповіді, дорога і правда, і життя», – такими словами завершує цю нарацію автор. У новелах «Віруючий?», «Скарбошукач», «Навчитися мовчати», «Голос», «Безрукий Ісус», «Єдине, чого не забуває», «Чим багатий» також йдеться про шлях людини до Бога, світле осяяння і гіркий жаль за марно витраченим часом і нездійсненими світлими справами («Прикро, подумав

чоловік, що цієї поради не доводилося чути раніше...» [3]. Особливо променисто мовною є нарація «Людинолюбець», де автор нагадує читачеві Євангелічні слова про непроминушу Любов, підкреслює, що Ісус є Посланцем Божественного людинолюбства. Показово, що саме у розділі «Людинолюбець» є невеличка за розміром, але надзвичайно глибока оповідка «Аби повернутись...», яку можна назвати квінтесенцією усієї книги. «Такий закон Тогосвіття – на землі працювати над собою, збагачуватися духовно і врешті-решт стати богоподібною людиною» [3], – читаємо тут.

При прочитанні розділу «Незабуте», з якого розпочинається книга, відчуваєш: усе, про що пише автор, до щему близьке йому і кожен із персонажів лишив свій глибокий відбиток у його душі. П. Маліш майстерно створює особливу атмосферу, яка занурює читача в описані тут події. Тому читач не лише читає його книгу, а ще й прочитує, тобто пропускає через власне серце. Спорідненими для нього стають і образ бабці Килини, і дядька Афона. Без сумніву кожен із нас із превеликою радістю вслід за дядьком Сидором зламав би фронтву ложку і вживав би їжу мирною. Зворушують спогади коваля Герасима, розповідь про Льоньку, який «...завчасу зрікся погорди, очистив душу, сповнену облуди. І встиг позбутися покаанням гріха, перш ніж смерть спинила серце» [3], покаянна молитва Колишнього. В основі оповідання «Давне», що складається з 7 частин, лежать події з життя автора. Попри те, що їх сюжетні лінії різняться, вони вдало доповнюють одна одну. Урешті стає зрозумілим, що усі персонажі, змальовані події є тим неминущим промовистим Давнім, яке переходить у Незабутнє. І ті слова під материнським листом «Тату моя рука», яку батько «...лягаючи на холодні нари, виймав...і прикладав до пошерхлих уст» [3], і цей дотик, наповнений життєдайною енергією, подібно до сюжету «Народження життя» у славетному розписі Мікеланджело Сікстинської капели, набувають символічного значення, адже підкреслюють зв'язок поміж минулим, сучасним і майбутнім. Тому надзвичайно гармонійно і проникливо звучать наприкінці оповідання слова автора: «Відчуваю: пробуджується в мені, мов у дереві соки весною, дивна сила. Сила незборимого духу» [3].

У другому розділі книги «Блаженні та грішні», що має назву «Перевтілення», автор змальовує внутрішні колізії персонажа, який потрапляє в незвичні для нього обставини. В оповіданнях цього розділу автор активно використовує іронію, жарт. Прикметно, що ці використані прийоми не лише не порушують лейтмотиву книги, а, навпаки, доповнюють його новими барвами з життя, адже збірка є максимально живою, дивовижно життєдайною, тобто віддзеркаленням усієї розкішної палітри самого життя...

Неодмінно спонукатимуть читача до роздумів і триптихи з четвертої частини книги «Немилувані та непокірні». У триптисі-легенді «Не розбійник» усебічно, зокрема й через внутрішній монолог персонажа, змальовано постать народного героя Устима Кармелюка. Показано міць його духу, незламність характеру, і також величезна сила Любові, яка «...повинна бути одна. Як Бог. Як Правда. Як одні мама і тато...» [3]. Принагідно зазначимо, що автора доволі часто у своїй творчості звертається до образу Кармелюка. Так, у 1993 р. світ побачила його книга «І нарекли Устимом. Легенди», яка є збіркою літературних легенд про подільського месника. До її складу увійшли п'ять легенд: «І нарекли Устимом», «Послання», «Відібрані ключі», «Ворожба», «Кара». Цікаво, що автор, який очевидно симпатизує героєві, намагається передати його внутрішні перипетії. Та попри все Кармелюк керується словами: « Не за себе мстити прийшов...Отож не тільки за себе – від усіх скривджених караю» [3]. У триптисі-уяві «Історик» центральним є образ науковця університету, який сміливо висловлює свої справедливі міркування слідчому, спонукаючи таким чином його заглянути у свою власну душу, щоб зрештою углядіти там страшну безодню. І як пророче звучать сьогодні слова автора: «Кулі завжди в авторитеті. Кулі готові до наказів своїх господарів і тупо мстяться невинним жертвам. Кулі пишуться своїм призначенням і своєю убійною силою...Хто вилле кулю на освячених материнських причитаннях-зоїках, дитячих сльозах і всадить її в серце або мізки Верховнику війни?!...» [3].

Збірка малої прози «Блаженні та грішні» надзвичайно глибока, всеохоплююча за змістом. Читач, потрапляючи в нові для нього реалії, має можливість з позицій сьогодення, крізь призму змальованого автором минулого, подивитися на описані події, долучитися до внутрішніх шукань, цінностей, які не зникли в минулому, а навпаки, лишаються так само актуальними і дотепер. Тому й читач залюбки мандрує вслід за автором у площині лаканівського Уявного, Реального і Символічного, долаючи усілякі внутрішні межі. Тому й такими промовистими є назви розділів, заключний з яких «Людинолюбець» набуває особливо вираженого Символічного значення. Варто відмітити, що як і сама збірка загалом, так і кожне оповідання в книзі, є пошуком того великого біблійного споконвічного Символічного, яке і надає людському життю справжнього сенсу. «За життєвими перипетіями автор наче приховує поняття життя і смерті, які, насправді, найсуттєвіші у книзі. Якщо життя дається людині з народження, то смерть веде до кінця. За цей відрізок часу людина може і нагрішити і, покаявшись, очиститись перед Богом. У кожного свій хрест і вибір», – пише у своїй рецензії, присвяченій П. Малішу, подільська письменниця, поетеса, авторка численних рецензій і відгуків А. Радецька [5].

Висновки. Досліджені збірка художньо-публіцистичних творів «Московська брехня» та збірка малої прози «Блаженні та грішні» відомого подільського письменника П. Маліша. Показано, що ці різножанрові книги єднає основний мотив – волелюбність та нездоланність українського народу, які ґрунтуються на глибокій пошані до свого родового коріння, любові до своєї країни, героїчній мужності її захисників. Акцентована увага на актуальності його творчості. Підкреслено, що творчий здобуток П. Маліша долає межі хронотопу. Беручи до уваги вагомий внесок автора в літературне, культурно-мистецьке життя Поділля, можемо говорити про необхідність подальшого поглибленого вивчення творчості цього відомого письменника, голови Хмельницького осередку Національної спілки письменників України.

Список використаної літератури

1. Дем'янюк М. Лаканівська топика: інтерпретація й дискурсивна практика. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. Одеса : Одеськ. юрид. акад., 2015. С. 45-48.
2. Маліш Петро Іванович. URL : https://cbs.km.ua/index.php?dep=1&dep_up=271&dep_cur=471 (дата звернення: 21.06.2022).
3. Маліш П. Блаженні та грішні: мала проза. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня «Рута», 2020. 148 с.
4. Романюк М. М. Оратаї журналістської ниви. *Українські редактори видавці публіцисти*. Львів: Вид-во Львів. наук. б-ки ім. В. Стефаника, 2002. 236 с.
5. Радецька А. Життєствердні істини: рецензії та відгуки. Вінниця : Нілан-ЛТД, 2021. 120 с.
6. Горбатюк В. І. Маліш Петро Іванович. *Енциклопедія Сучасної України: електронна версія [онлайн]* / гол. редкол. : І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк та ін., НТШ. Київ: Ін-т енциклопедичних досліджень НАН України, 2018. URL: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=63129 (дата перегляду: 30.09.2022).

References

1. Demianiuk M. (2015). *Lakanivska topika: interpretatsiia y dyskursyvna praktyka* [Lacaniv topic: interpretation and discursive practice]. Aktualni problemy filosofii ta sotsiologii. Odeska yurydychna akademiia [in Ukrainian].
2. Malish Petro Ivanovych. URL : https://cbs.km.ua/index.php?dep=1&dep_up=271&dep_cur=471 (access date: 06/21/2022). [in Ukrainian]
3. Malish Petro (2020). *Blazhenni ta hrishni: mala proza* [Blessed and sinners: small prose]. Kamianets-Podilskyi: Ruta Printing House LLC.148 p. [in Ukrainian].
4. Romaniuk M. M. (2002). *Oratai zhurnalistskoi nyvy. Ukrainski redaktory vydavtsi publitsysty* [Oratais of journalistic field. Ukrainian editors, publishers, publicists]. Lviv : University of Lviv, Faculty of Science, s-ty named after V. Stefanyk. 236 p. [in Ukrainian].
5. Radetska A. (2021). *Zhyttestverdni istyny: retsenzii ta vidhuky* [Life-affirming truths: reviews and feedback]. Vinnytsia.120 p. [in Ukrainian].
6. V. I. Horbatiuk (2018). *Malish Petro Ivanovych. Instytut entsyklopedychnykh doslidzhen Natsionalnoi akademii nauk Ukrainy* / edited by: I. M. Dziuba, A. I. Zhukovsky, M. G. Zheleznyak, etc., NTSH. Kyiv : Instytut entsyklopedychnykh doslidzhen Natsionalnoi akademii nauk Ukrainy. URL: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=63129 (view date: 09/30/2022). [in Ukrainian].

CULTURAL AND ARTISTIC PROPERTIES OF THE KHMELNYCH REGION (THE WORK OF PETR MALYSH)

Demianiuk Maria – Candidate of philological sciences, Associate professor Associate Professor of the Department of International Communication and Political Science, Khmelnytskyi National University, Khmelnytskyi

An overview of the creative work of the famous Podil writer Pyotr Ivanovich Malysh is presented, in which an important place belongs to the Ukrainians' understanding of their own history, criticism of imperial myths, analysis of the complex path of state formation, praise of the indomitable spirit of sacrifice for freedom, which is the Symbolic thing with which the categories «Ukrainian people» are associated, «Ukrainian nation». The collection «Moscow Lies» is considered, which contains journalistic and analytical materials that are devastating to the myths and dogmas created by Kremlin propaganda during the last three hundred years. The book «Blessed and Sinners» by Pyotr Malysh was analyzed, which included prose miniatures, short stories and short stories that encourage the search for true, real sessions in human life. It was found that the above-mentioned books by P. Malysh, although they differ from each other in their genre palette, are nevertheless consistent in their thematic content, because they combine the leitmotif of the indomitable strength of the Ukrainian people, which is based on love and respect for the native land. It is emphasized separately that the thematic range of Petr Malysh's creative output is extremely relevant in our time. His work overcomes the boundaries of the chronotope and is a valuable achievement of the cultural and artistic life of Podillia.

Key words: Petro Malysh, Podillia, «Moscow Lies», «Blessed and Sinners», Kremlin myths, search for truth, spiritual values, Symbolism.

Надійшла до редакції 3.11.2022 р.